

LIVSMEDELSMARKNADSOMBUDSMANNENS ANVISNINGAR OM BETALNINGSTIDER

uppdaterad 19.11.2025

Elintarvikemarkkinavaltuutettu
Livsmedelsmarknadsombudsmannen
The Food Market Ombudsman

Tillämpningsanvisningar för livsmedelsmarknadslagen

Livsmedelsmarknadsombudsmannens anvisningar innehåller anvisningar som stöd för efterlevnaden av bestämmelserna om livsmedelsmarknaden. Syftet med anvisningarna är att ge aktörerna inom branschen råd och anvisningar om tillämpningen av bestämmelserna i livsmedelsmarknadslagen.

Tolkningarna i anvisningarna är till sin natur riktgivande och har ingen rättslig bindande verkan.

- Även om anvisningarna inte är bindande avgör livsmedelsmarknadsombudsmannen anhängiggjorda fall enligt de principer som beskrivs i dem.
- Varje aktör ansvarar alltid för att den egna verksamheten är lagenlig. Om du är osäker på om din verksamhet är lagenlig ska du kontakta vårt kontor, din branschorganisation eller en expert som är insatt i regleringen av livsmedelsmarknaden.

De situationer som beskrivs i anvisningarna är förenklade exempel. I konkreta situationer ska alla detaljer i ärendet beaktas. Därför är exemplen inte nödvändigtvis direkt tillämpliga i praktiken.

Anvisningarna kan behöva uppdateras efter publiceringen. Kontrollera alltid den senaste uppdaterade versionen av anvisningarna.

- Dessa anvisningar har utfärdats 19.11.2025 och samtidigt har man raderat anvisningarna som uppdaterats senast 18.6.2025

Betalningstider i 2 a § i livsmedelsmarknadslagen

I livsmedelsmarknadslagen föreskrivs bland annat om de förbud mot förfaranden som strider mot god handelssed och som räknas upp i EU:s direktiv om otillbörliga handelsmetoder. Förseningar i betalningen av avgifterna för jordbruksprodukter och livsmedel anses allmänt försämra varuleverantörens ekonomiska livskraft. Därför har man i direktivet förbjudit alltför långa betalningstider.

I Finland föreskrivs om betalningstider för jordbruksprodukter och livsmedel i 2 a § i [livsmedelsmarknadslagen](#), som senast har skärpts genom en ändring som trädde i kraft 1.5.2023 (337/2023):

2 a § Betalningstider

Köparen ska betala jordbruksprodukter eller livsmedel inom 14 dagar från leveransdagen eller från den dag då det belopp som ska betalas fastställs, om denna dag infaller senare än leveransdagen. Om köparen fastställer det belopp som ska betalas börjar betalningstiden dock löpa från leveransdagen.

Om det i leveransavtalet har kommits överens om regelbundna leveranser, ska köparen med avvikelse från 1 mom. betala jordbruksprodukter eller livsmedel inom 14 dagar från utgången av en överenskommen leveransperiod eller från den dag då det belopp som ska betalas för den leveransperioden fastställs, om denna dag infaller senare än utgången av leveransperioden. Om den överenskomna leveransperioden är längre än en månad börjar betalningstiden dock löpa en månad från det att leveransperioden inleds. Om köparen

fastställer det belopp som ska betalas börjar betalningstiden löpa från utgången av den överenskomna leveransperioden.

Den betalningstid som avses i 1 och 2 mom. kan dock vara högst 30 dagar, om det inte är fråga om en färskvara och om det klart och tydligt har kommits överens om detta i leveransavtalet.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1–3 mom. får det dock på leverantörens initiativ i leveransavtalet klart och tydligt överenskommas att

- 1) den betalningstid som avses i 1 och 2 mom. kan vara högst 30 dagar, eller
- 2) den betalningstid som avses i 3 mom. kan vara högst 60 dagar.

Genom denna paragraf begränsas med undantag för de betalningstider som anges i 1–3 mom. inte tillämpningen av de påföljder för betalningsdröjsmål och borgenärens tillgängliga rättsmedel som anges någon annanstans i lag eller tillämpningen av de värdefördelningsklausuler som avses i artikel 172 a i marknadsordningsförordningen. Om avtalsparterna inte har kommit överens om förfallodagen för en fordran eller om betalningstiden enligt avtalet är längre än vad som anges i 1–3 mom., anses fordran dock förfalla till betalning vid utgången av den maximibetalningstid som anges i denna paragraf.

De krav som avses i denna paragraf tillämpas inte på betalningar som

- 1) görs av en köpare till en leverantör i enlighet med det program för utdelning i skolor som avses i marknadsordningsförordningen,
- 2) görs av de offentliga organ som tillhandahåller hälso- och sjukvård och som avses i artikel 4.4 b i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/7/EU om bekämpande av sena betalningar vid handelstransaktioner,
- 3) gäller avtal mellan leverantörer av druvor eller must för vinframställning och deras direkta köpare.

Det är viktigt att känna till innehållet i bestämmelserna om betalningstider både för köparna som ska iakttä de lagstadgade betalningstiderna och för leverantörerna för att de ska känna till sina rättigheter.

I dessa anvisningar har vi samlat anvisningar som stöd för efterlevnaden av bestämmelserna om betalningstider.

På vilken handel med produkter och på vilka handelsavtal tillämpas returneringsbestämmelsen i livsmedelsmarknadslagen?

Huvudregeln är att bestämmelsen om returneringar tillämpas

- på alla avtal och förfaranden som rör handel med jordbruksprodukter och livsmedel mellan näringsidkare,
- när varuleverantörens omsättning är mindre än köparens och köparens omsättning är minst två miljoner euro.

Livsmedelsmarknadslagen tillämpas alltid på offentlig upphandling av jordbruksprodukter och livsmedel, men den tillämpas inte på handel med konsumenter.

Frågan besvaras i detalj i livsmedelsmarknadsombudsmannens [anvisningar](#) om lagens tillämpningsområde.

Vilken är huvudregeln för betalningstiderna?

Enligt huvudregeln i paragrafen är betalningstiden för jordbruksprodukter och livsmedel högst 14 dagar.

När börjar betalningstiden?

Tidpunkten för när betalningstiden börjar beror på vilkendera parten som fastställer det belopp som ska betalas:

- Om köparen fastställer det belopp som ska betalas, börjar betalningstiden löpa från och med leveransdagen.
- Om leverantören fastställer det belopp som ska betalas, börjar betalningstiden löpa från fastställandet av det belopp som ska betalas.

Exempel 1

Leverantören levererar produkter till köparen

- ⇒ Man har kommit överens om att köparen väger produkterna och betalar en avräkning enligt den vägda mängden till leverantören
- ⇒ Köparen fastställer det belopp som ska betalas genom vägning
- ⇒ Betalningstiden börjar löpa från leveransdagen

Exempel 2

Leverantören levererar produkter till köparen

- ⇒ Man har kommit överens om att leverantören sänder en faktura till köparen för de levererade produkterna
- ⇒ Leverantören fastställer det belopp som ska betalas i fakturan
- ⇒ Betalningstiden börjar löpa från sändandet av fakturan

I paragrafen finns särskilda bestämmelser om hur betalningstiden ska beräknas om jordbruksprodukter eller livsmedel levereras regelbundet – till exempel flera gånger i veckan. Dessa beräkningssätt beskrivs i bilaga 2.

Får betalningstiden på 14 dygn förlängas genom avtal?

Ja, men endast på de villkor som föreskrivs i lagen:

- Parterna i ett avtal kan separat komma överens om en längre betalningstid på upp till 30 dagar om det inte är frågan om en färskvara. Längre betalningstider måste överenskommas i leveransavtalet på ett klart och tydligt sätt. På leverantörens initiativ kan man komma överens om högst 30 dagars betalningstid för färskvaror och då måste betalningstiden överenskommas på ett klart och tydligt sätt i leveransavtalet.

På leverantörens initiativ kan man också komma överens om en betalningstid på upp till 60 dagar för varor som inte är färska. Också detta måste man komma överens om i leveransavtalet på ett klart och tydligt sätt.

Förutsättningarna för avtal om avvikande betalningstider beskrivs i schemat i bilaga 1.

Hur påverkar paragrafen om betalningstid i praktiken betalningen av en faktura och påföljderna om betalningen fördröjs?

I paragrafen föreskrivs alltså om den maximibetalningstiden då en fordran som uppstått vid ett köp senast ska betalas. Betalningstider som är kortare än de lagstadgade betalningstiderna är alltid tillåtna.

I moment 4 i denna paragraf står det att om avtalsparterna inte har kommit överens om förfallodagen för en fordran eller om betalningstiden enligt avtalet är längre än vad som anges i paragrafen, anses fordran dock förfalla till betalning vid utgången av den maximibetalningstid som anges i denna paragraf. Betalningstiden enligt paragrafen (14, 30 eller 60 dagar) bestämmer alltså avgiftens förfallodag även i det fall att man i avtalet har avtalat om en längre betalningstid, om att dela upp avgiften i delbetalningar eller annan praxis som förlänger betalningstiden.

Enligt högsta domstolens rättspraxis anses betalningen vara genomförd först när den finns på varuleverantörens konto (t.ex. HD:2023:39 och HD:2023:68). Om köparens betalning inte finns på varuleverantörens konto senast på förfallodagen, har varuleverantören rätt att uppbära **dröjsmålsränta** enligt räntelagen (633/1982) av köparen för försenad betalning. Skyldigheten att betala dröjsmålsränta uppkommer med stöd av lagen automatiskt dagen efter förfallodagen, man behöver alltså inte skicka en betalningsbegäran, påminnelse eller reklamation till köparen för att dröjsmålsräntan ska börja löpa.

Enligt 4 mom. i livsmedelsmarknadslagen begränsas inte heller tillämpningen av de påföljder för betalningsdröjsmål och borgenärens tillgängliga rättsmedel som anges någon annanstans i lag.

- I lagen om betalningsvillkor i kommersiella avtal (30/2013) föreskrivs om näringsidkares och upphandlande enheters allmänna betalningstider och betalningsskyldigheter (t.ex. i anslutning till indrivningskostnader).
- Enligt lagen om indrivning av fordringar (513/1999) har borgenären rätt att av gäldenären få **40 euro i standardsättning för indrivningskostnaderna** om en avgift som avses i lagen om betalningsvillkor i kommersiella avtal har försenats så att borgenären har rätt till dröjsmålsränta. Denna ersättning kan tas ut även om inga verkliga indrivningskostnader har uppstått.
- I 51 och 54 § i köplagen (355/1987) föreskrivs om säljarens rättigheter till exempel i situationer där köparen inte betalar köpesumman i rätt tid. Säljaren kan i sådana situationer till och med ha rätt att häva köpet och dessutom kräva skadestånd av köparen.

Varuleverantören kan själv driva in den förfallna avgiften, dröjsmålsräntan och indrivningskostnaderna av köparen eller låta en indrivningsbyrå utföra detta. Livsmedelsmarknadsombudsmannen har inte behörighet att delta i frivillig eller juridisk indrivning eller att bistå vid dem.

Exempel 3.

En bärödling levererar jordgubbar till en närbutik fem gånger i början av juli på basis av beställningar. Som bilaga till varje beställning finns butikens faktureringsanvisning där det konstateras att "betalningstiden är 30 dagar netto". Butiken betalar fakturorna som de har fått i samband med leveranserna på en gång i början av augusti.

Eftersom man inte enligt lag har avtalat om en betalningstid på 30 dagar borde varje faktura ha betalats inom högst 14 dagar. Bärodlingen har rätt att skicka en betalningsbegäran till butiken där den kräver dröjsmålsräntor på varje faktura samt en standardsättning på $5 \times 40 \text{ euro} = 200 \text{ euro}$ för indrivningskostnaderna.

Livsmedelsmarknadsombudsmannen deltar inte i indrivningen av fordringar, men om brottet mot livsmedelsmarknadslagen upprepas kan butiken få administrativa påföljder för brott mot lagen – till exempel en anmärkning eller varning.

När tillämpas inte de betalningstider som nämns i denna paragraf?

1) De betalningstider som föreskrivs i livsmedelsmarknadslagen tillämpas inte alls på vissa avgifter.

Alla avgifter som betalas till varuleverantörer är inte sådana avgifter för försäljning av jordbruksprodukter och livsmedel som avses i lagen. Betalningstiderna gäller till exempel inte bonusar som andelslag betalar till sina medlemmar.

I 4 mom. hänvisas till artikel 172 a i EU:s marknadsordningsförordning enligt vilken jordbrukare och deras föreningar kan avtala med köparna om till exempel utdelning av tilläggsbonus på basis av utvecklingen av marknadspriserna. Inte heller för avgifter som fastställs på basis av sådana värdefördelningsklausuler är det fråga om sådana betalningar av produkter på vilka de betalningstider som föreskrivs i paragrafen skulle tillämpas.

Kraven på betalningstider i mom. 5 i livsmedelsmarknadslagen tillämpas inte på betalningar som

- gäller produkter som omfattas av systemet för utdelning i skolor

Systemet för utdelning i skolor gäller produkter som beviljats stöd för skolmjölk eller skolfrukt. De produkter som berättigar till stöd kan variera från år till år. Du kan läsa mer om systemet för utdelning i skolor [här](#).

- görs av de offentliga organ som tillhandahåller hälso- och sjukvård

Offentliga organ som tillhandahåller hälso- och sjukvårdstjänster är offentliga organ som är vederbörligen bemyndigade för detta ändamål. Även om de betalningstider som föreskrivs i livsmedelsmarknadslagen inte tillämpas i dessa fall, får betalningstiden för offentlighetsrättsliga inrättningar enligt huvudregeln i 4 § i lagen om betalningstid vara högst 30 dagar.

- gäller avtal om druvor eller must för vinframställning.

Undantaget i anslutning till vinframställning tillämpas om de särskilda betalningsvillkoren för leveranserna ingår i fleråriga standardavtal som har ingåtts före 1.1.2019. Detta undantag kan inte gälla finländska varuleverantörer, eftersom Finland inte hör till de godkända vinproducerande länderna.

2) Betalningstiden kan vara längre än vad som föreskrivs i paragrafen i vissa särskilda situationer

Livsmedelsmarknadslagen tillämpas endast på avtal om "handel" med produkter mellan näringsidkare. Även om jordbruksprodukter och livsmedel har levererats till butiker har de inte nödvändigtvis varit föremål för köp mellan leverantören och köparen. I avtalet har man kunnat komma överens om att

varuleverantören levererar livsmedel till en annan näringsidkares butikslokaler eller lager "försäljningskonto". Vid ett sådant avtalsarrangemang anses det i normala fall att produkterna säljs i butiken, men att varuleverantören behåller äganderätten till dem.

Om ett sådant försäljningskonto-, förmedlings-, kassaflödes- eller kommissionsavtal förlänger produkternas betalningstid så att den är längre än vad som föreskrivs i lagen, kan villkoret eller praxisen i fråga anses strida mot livsmedelsmarknadslagen. Bestämmelsen om betalningstid som utfärdats för att skydda varuleverantörerna kan alltså tillämpas även om man i avtalet uttryckligen har kommit överens om att flytta betalningstiden eller även om man genom andra avtalsvillkor har åstadkommit en situation där betalningstiden börjar löpa senare än leveransdagen eller datumet för den faktura som varuleverantören har skickat.

Det är alltså viktigt att observera att det i lagen inte har föreskrivits någon längre betalningstid eller någon annan undantagsmöjlighet i paragrafen om betalningstid för sådana avtal enligt vilka köparen betalar för sådana produkter som varuleverantören levererar först efter att produkterna har sålts vidare.

Å andra sidan är syftet med livsmedelsmarknadslagen att skydda varuleverantörerna mot avtalsvillkor och praxis som strider mot god affärssed – inte att hindra dem från att ordna sin egen affärsverksamhet enligt eget intresse. Om varuleverantören själv beslutar att fördröja avsändandet av fakturan till köparen under en längre tid eller själv delar upp sin egen faktura i flera poster, till exempel av skatteskäl, är köparen inte skyldig att betala för de levererade varorna före utgången av den betalningstid som beräknats från fakturans eller fakturornas datum.

Det är dock inte tillåtet att ingå ett avtal om sådan praxis som förlänger betalningstiderna och köparen får inte utöva påtryckning på varuleverantören att skicka sina fakturor senare. Om varuleverantören har levererat jordbruksprodukter eller livsmedel till köparen och därefter skickar sina fakturor till köparen, ska fakturan betalas enligt 2 a § i lagen, även om avtalsparterna till exempel skulle ha avtalat om att produkterna endast lagras under en på förhand obestämd tid och att äganderätten till produkterna fortfarande innehas av varuleverantören.

Exempel 4

Varuleverantören levererar produkten till köparen 1.8. Enligt avtalet:

- har produkterna levererats till köparen för lagring eftersom varuleverantören inte har ett eget lager
- köparen tar produkter från lagret för packning, vidareutveckling eller återförsäljning enligt den tidtabell som avtalats i avtalet (t.ex. 1/3 genast efter leveransen, 1/3 1.9 och 1/3 1.11)

Varuleverantören skickar fakturor till köparen 1.8, 1.9 och 1.11.

Köparens betalningstider börjar löpa från fakturornas datum, dvs. köparen behöver inte betala hela leveransen på en gång i augusti.

Betalningstiden för hela leveransen börjar inte heller löpa från leveransen av produkterna 1.8, om varuleverantören har rätt att skicka sina fakturor som gäller leveransen enligt en tidtabell som hen själv har fastställt.

Exempel 5

Varuleverantören levererar produkten till köparen 1.8. Enligt avtalet:

- har produkterna levererats till köparen för lagring eftersom varuleverantören inte har ett eget lager
- avgifterna för produkterna betalas enligt hur produkterna går åt.

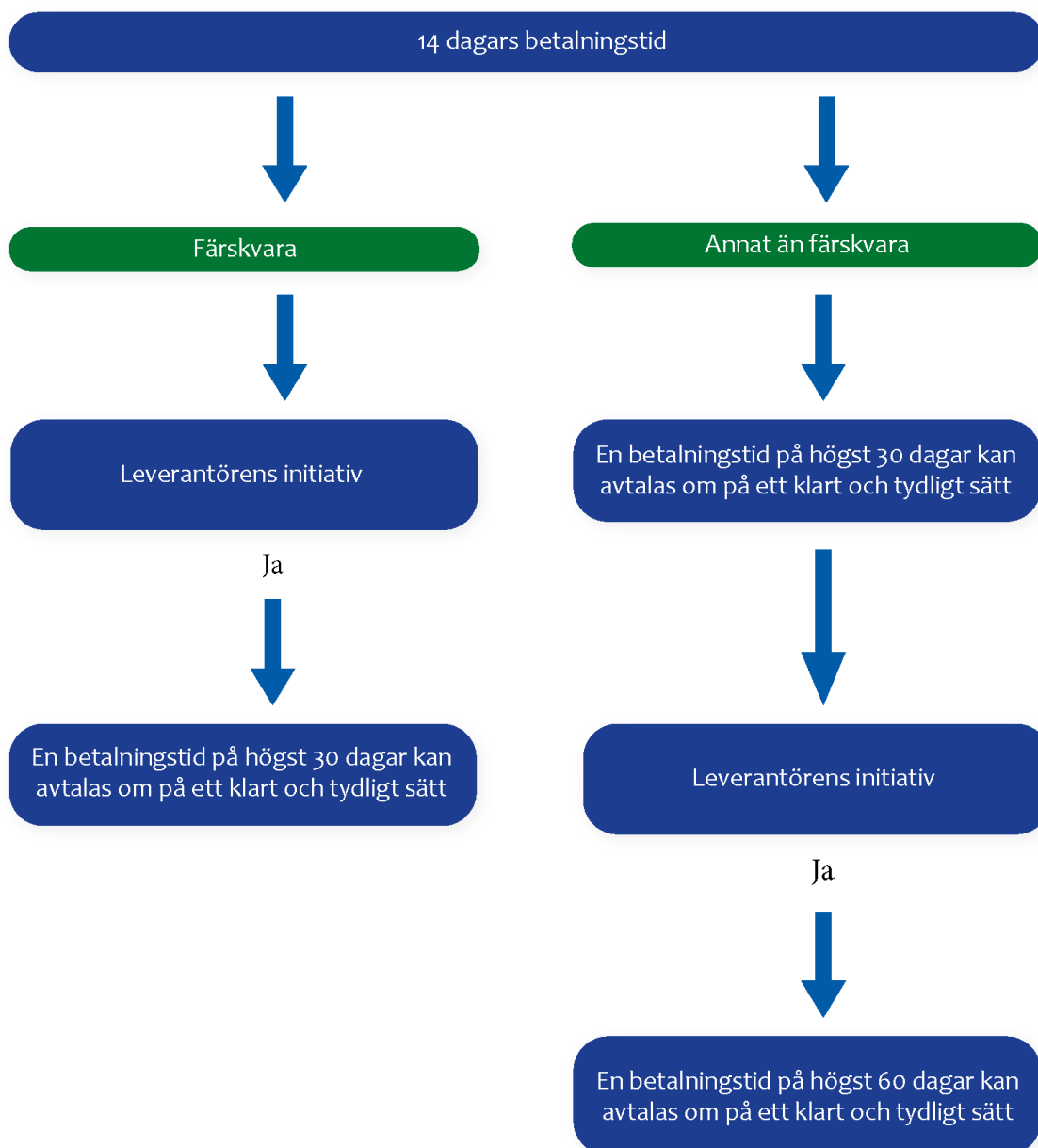
Köparen betalar 1.9, 1.10 och 1.11. köpesumman som delbetalningar för de produkter som hen har tagit emot för förpackning och försäljning från sitt lager.

Förfarandet är inte tillåtet. Eftersom man inte har avtalat om förfallodagarna för fordringarna och varuleverantören inte har fastställt (fakturerat) de belopp som ska betalas, borde betalningarna enligt 5 mom. i paragrafen ha skett efter utgången av den maximitid som anges i paragrafen.

Paragrafen om betalningstid påverkar inte de avtalsrättsliga situationer där varuleverantören och köparen är oeniga om huruvida leveransen motsvarar de kvalitets- eller andra krav som ställs i lagstiftningen eller avtalet. Om köparen inom skälig tid har framställt ett yrkande som grundar sig på säljarens dröjsmål eller fel i varan, kan köparen enligt 42 § köplagen ha rätt att helt eller delvis hålla inne betalningen. I sådana situationer kan köparen till och med ha rätt att returnera produkterna utan att betala för dem (hävning av köpet).

Paragrafen om betalningstid påverkar inte heller de situationer i affärsverksamheten där köparen är betalningsoförmögen. Som ovan konstaterats har livsmedelsmarknadsombudsmannen inte behörighet att delta i frivillig (betalningspåminnelser, indrivningsbrev) eller juridisk indrivning (utsökning, konkursförfarande) av varuleverantörernas fordringar.

Bilaga 1

Vid offentlig upphandling av livsmedel och jordbruksprodukter bör det noteras att betalningsvillkoret på 21 dagar i de allmänna avtalsvillkoren för offentlig upphandling (JYSE) inte som sådant längre uppfyller kraven i livsmedelsmarknadslagen.

"Färsvaror" är jordbruksprodukter eller livsmedel som på grund av sin beskaffenhet eller i förädlingskedet kan komma att bli undermåliga för försäljning inom 30 dagar från skörd, produktion eller förädling. Varor som förskäms används eller säljs i allmänhet snabbt. Med förskämning av en produkt avses inte förskämning som beror på fel i transporten eller hanteringen (t.ex. fel temperatur eller skadad produkt).

"På leverantörens initiativ" kan man komma överens om längre betalningstider än huvudregeln. Att komma överens om längre betalningstid sker inte på varuleverantörens initiativ om köparen på något sätt föreslår att betalningstiden förlängs. Som varuleverantörens initiativ kan inte heller betraktas till exempel köparens ensidiga anmälan om de betalningstider som ska iakttas eller att varuleverantören genom påtryckningar godkänner längre betalningstider.

Bilaga 2

Hur inverkar regelbundna leveranser på betalningstiden?

Med regelbunden leverans avses leveranser som sker flera gånger i veckan eller i månaden. Bestämmelsen gör det möjligt att kombinera fakturor under leveransperioden, vilket underlättar avtalsparternas administrativa börda eftersom antalet fakturor minskar.

Betalningstiden för regelbundna leveranser börjar från slutet av leveransperioden eller från fastställandet av det belopp som ska betalas för leveransperioden. Om den överenskomna leveransperioden är längre än en månad börjar betalningstiden dock löpa en månad från det att leveransperioden inleds.

Exempel 1

Leverantören levererar flera leveranser till köparen inom en leveransperiod

⇒ Leveransperioden är mindre än en månad, till exempel 1–30.10.

⇒ Betalningstiden för alla leveranser börjar från slutet av leveransperioden (30.10)

⇒ Produkter som levererats 1–29.10 har i praktiken en längre betalningstid än den maximala betalningstiden

Exempel 2

Leverantören levererar flera leveranser till köparen inom en leveransperiod

⇒ Leveransperioden är längre än en månad (t.ex. fem veckor, 1.10–7.11)

⇒ Betalningstiden börjar när en månad (1.10) har gått sedan leveransperiodens början (1.11)

⇒ Även för produkter som levereras under den femte veckan (t.ex. 1–7.11) börjar betalningstiden 1.11

⇒ Produkter som levereras 1–31.10 kommer i praktiken att ha en längre betalningstid än den maximala betalningstiden och

produkter som levereras 1–7.11 kommer i praktiken att ha en kortare betalningstid än den maximala betalningstiden